

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
învoială

Unirea

REDACTOR:

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Blajul pentru „Astra“

După epopeica afirmare a conștiinței naționale la 1848, care a culminat în adunarea de pe Câmpia Libertății și în luptele memorabile din Munții Apuseni, neamul românesc din Ardeal și Tara Ungurească, abandonat aproape pe de-a-ntregul de Habsburgii pe cari i-a slujit cu credință, s'a găsit iarăși la o deprimantă răspântie. Jertfele de sânge ale părinților noștri au rămas fără rezultat. Legendarul crai al munților, palmuit de ofițeri „drăguțului de împărat“, a devenit o biată umbră răătăitoare, pierdută în codrii și între juncuri pustii. Poporul înșelat în așteptări, căuta o mângâiere temporară în balade de un lirism sguduitor, cari au împânzit Ardealul în plânset și în lănguirii de nenoroc.

Momentul era tragic și sfâșietor.

Șatunci salvarea a venit tot prin cărturari, ca totdeauna în trecutul de obidă al neamului nostru. Prefecții de legiuni, tribunii și centurionii, cari au scăpat de spânzurații unguerești și de ispita iestfenelor tinichele împărătești, s'au retransat iarăși între cărți și lângă altarele de cerească țărnie a catedralelor și bisericușelor strămoșești. Profesorii, preoții, canonicii și asesorii consistoriali au îmbrăcat din nou sutanele roase în coate, patrafirele de slujbă dumnezească și, în cucernice rugi către Tatăl cereș, în sbuciumări ideologice de puseșnicie, au căutat noi cărări de mântuire pentru un popor sfâșiat de desiluzii.

Și cărarea a fost găsită curând.

Cu bună înțelegere între Blaj și Sibiu, cu părintească binecuvântare a celor doi Mitropoliți, într-o zi de fericită zodie cerească, s'a născut „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“. Cel dintâi proiect de statută pleca tot de aici, dela Blaj, din peana lui Timoteiu Cipariu, fostul secretar al adunării naționale de pe Câmpia Libertății. Și mai pleca și darul de 2000 floreni al Mitropolitului Alexandru Șterea Șuluțiu, alături de ofrandele capitularilor, ale profesorilor și cetățenilor Blajului, atât de săritori totdeauna în clipe de mari afirmări românești. De remarcă impresionanta o trandă a Alumnului Seminarului Teologic, urmașii clericilor cu sufele de apostoli, cari au răscolit Ardealul la 1848 și au dat eroi ca Eliseu Todoran, Alexandru Bătrâncanu, Vasile Moldovan și alți tribuni binemeritați dela națiune.

Biserica românească unită cu Roma și centrul său sufleteș, umila metropolă dela Târnave, își face un titlu de veșnică glorie că a dat „Astrei“ în cea dintâi adunare festivă a sa la Brașov discursul atât de strălucit al marelui său fiu Timoteiu Cipariu, cu cea mai neperitoare apologie a limbii naționale și covârșitorul dinamism izvoitor din dintr'ansa.

Nu mai puțină mândrie ne stăpânește amin-tind că aceeași biserică, pe care azi atâtia inconștienți își permit s'o stropescă cu noroiu și s'o nesocotească, a dat „Astrei“ atâtia mari președinți, cari i-au ridicat nimbul și i-au dat străluciri neîntrecute în lunga ei istorie de 75 ani. Și i-au dat toate marile jubilee cari au culminat în strălucita adunare dela 1911, în care, sborul lui Aurel Vlaicu peste Câmpia Libertății și peste crucile catedralei lui Inocenție Micu, a egalat, în semnificație, marea izbândă dela Șelimbăr a lui Mihai Viteazul și intrarea triumfală în cetatea dela Alba-Iulia.

Azi, când „Asociațiunea“ însăși se găsește la grea răspântie, uitată și părăsită de oficialitate, „Astra“ și-a găsit la Blaj un impresionant punct de razim, în manifestația inimoasă din ziua a doua de Rusalii, decretată zi a ei pentru tot-

Dreptatea noastră

— Iarăși chestiunea serbărilor naționale — De ce s'a contramandat un mare meeting antirevizionist — Nu ne mai lăsăm batjocoriți —

(—). Am arătat, nu de mult, „situația intolerabilă“ în care ne găsim cu prilejul serbărilor naționale. Suntem nevoiți să reluăm firul. Avem material documentar nou, care, în aceeași vreme, este instructiv și pentru o altă chestiune ce ne interesează de aproape.

Nu ne gândim, bine înțeles, la „Renașterea“ dela Cluj, care s'a burzului cumplit din pricina articolului nostru. Oficiul clujan bate morțiș în vechile clișee. Crede că totul și în infini se poate rezolva cu sforăeli patriotarde și goale. Se răstește la noi, niște străini, cari îndrăznesc să articuleze pretenția absurdă de a reprezenta țara, în ordinea religioasă, la festivitățile naționale. Noi, cari n'am fost prezenți la încoronarea regelui Ferdinand! Trebuie să înțelegem odată că România e stat ortodox. Că ortodoxia are „dreptul exclusiv în viața oficială a Statului“. De aceea d. Matei nu va permite niciodată, ca „o minoritate confesională înfrățită cu Ungurii în aceeași organizație catolică dușmănoasă, să se atingă, nepedepsită, de o mare tradiție națională“. — Bâlguleli veninoase și sporovăeli perfide, cari nu duc chestiunea nici cu un deget mai aproape de deslegare și cari nu merită absolut nici un răspuns. Nu pot schimba nici istoria, nici constituția, nici realitatea vie și concretă. Iar îndrăzneala pe care tot și-o mai permite câte un zănatec de a prezenta pe făuritorii conștiinței românești drept străini și dușmani ai neamului, nu este decât un duros certificat de inconștiență pentru autorul însuși. E profund regretabil, că ortodoxia ardeleană tot mai tolerează la posturi de comandă această speță condamnată a sămănătorilor de ură, fără de care apropierea și înfrățirea, de toți dorită, a celor două biserici românești s'ar face mult mai ușor și mult mai repede.

Trecem, prin urmare, peste acest incident căruia și așa ne temem că i-am dat prea multă cinste. Alta este chestiunea care ne interesează și de care vrem să ne ocupăm.

deamna. Conducerea bisericii unite, prin cuvântul autorizat al vicarului său Dr. Victor Macaveiu, prin prezența capitularilor, a preoților, profesorilor și tuturor factorilor săi culturali, a dat o dovadă mai mult că Blajul înțelege să se facă zid de granit întru sprijinirea „Astrei“, care trebuie să trăiască și să-și îndeplinească cu aceeași sfințenie istorică ei menire în viața neamului și a patriei întregite. Graiul reprezentantului din Blaj al „Astrei“ d. Al. Lupeanu, la rândul său a ferecat în viguroase cuvinte simfiriile cari ne leagă de vechiul așezământ glorios. Atașamentul deplin și neprecupețit al Blajului, este un îndemn în plus pentru toți fiii neamului, cari înțeleg că „Astra“ trebuie să existe, să crească și să înflorească!

„Liga Antirevizionistă Română“ a fost proiectat, de Rusalii, un mare meeting la Satu-Mare. În afară de cuvântări, programul prevedea și o parte religioasă: Te-Deum, binecuvântarea temelilor statuii lui Dr. Vasile Lucaciu și sfințirea drapelului secțiunii. — Președinte de onoare al acelei secțiuni a Ligii este P. S. Sa Alexandru Rusu, episcopul Maramureșului, care a și fost rugat să participe, îndemnându-și clerul și poporul credincios să dea toată contribuția pentru deplina reușită a manifestațiunii. — P. S. Sa a răspuns îndată, exprimându-și regretele că adunarea s'a fixat tocmai pe ziua Rusaliilor, când e reținut la slujbele din catedrală. Dar nici altfel n'ar putea sta alături de dd. Stellan Popescu și Lungulescu, cari au făcut din „Universul“ organ de insulte onisiforiste la adresa Lui, a bisericii noastre întregi și a Sfântului Părinte dela Roma prezentat ca un vândut ungarilor și agent revizionist. Greșală care li-s'a arătat, și totuși au refuzat rectificarea cerută. Această atitudine profund jiguitoare ar fi justificat măsurile cele mai severe din partea Episcopatului nostru, atât în ce privește Liga cât și gazeta vinovată. Dar dragostea de neam a Arhierilor noștri a copleșit răutatea și ura altora. Tot așa acum, P. S. Sa vrea să dea tot ajutorul pentru reușita serbării. Va lua dispozițiile necesare pentru cler și credincioși. Va trimite un delegat, care să-l reprezinte. Ține însă să se știe limpede, că partea religioasă a serbării trebuie să fie prezidată de reprezentantul bisericii noastre, fiindcă în acele părți de țară neamul românesc trăiește prin această biserică, căreia îi aparțin 90 % din populație.

Până aici bine și frumos. Deacum începe însă învălmășala. Scrisori și telegrame între București, Satu-Mare și Bala-Mare. Toate având ca obiect această problemă: partea religioasă a serbării. Preasfințitul Rusu nu putea ceda și în cele din urmă a telegrafiat categoric: Președintelui „Ligii“. „Sătulă de umilrile îndurate până acum, biserica mea insistă pentru măsurile ce Vi-s'au cerut, anunțându-Vă că altfel se compromite din vina Dvoastre serbarea“. — Urmarea a fost: contramandarea în ultimul moment a unui mare meeting antirevizionist, importanța căruia acolo, la graniță, este lesne de înțeles.

Faptele rezumate de noi pe scurt n'au nevoie de mult comentariu. Grăiesc dela sine. — Ele pun, încă odată, în via actualitate problema Ligii Antirevizioniste, de care noi ne-am ocupat altă dată și asupra căreia nu vrem să mai stăruim acum. Mai ales după ce, la inter-

venția Agrului, ni-s'au dat asigurări, că în cadrele și sub paravanul ei ocrotitor nu se va mai face confesionalism și nu vom mai fi insultați. Până când se va păstra acest consemn, credincioșii noștri pot activa în Ligă cu vechea însuflețire. (În paranteze fie zis: Nu prea înțelegem de ce trebuie așezați în fruntea ei tocmai reprezentanți calificați ai sectarismului ortodox unitofob? Liga ar câștiga mult dacă ar fi condusă de persoane vrednice de încrederea tuturor fiilor neamului, fără deosebire de confesiune).

Și mai instructivă este însă întâmplarea dela Satu-Mare pentru problema așigată la începutul acestor rânduri: rolul bisericii noastre la serbările cu caracter național. În cazul dat nu era vorba, firește, de o serbare oficială. Totuși, dacă situația ar fi reglementată oficial, după dreptate, pentru zilele de serbări naționale, nici cu astfel de prilejuri quasi oficiale n'ar mai putea încăpea nici o discuție. Ar merge după același calapod. Și nu s'ar fi zădărnicit o manifestație pentru care toată lumea — indiferent că este în L. A. R. ori nu, antirevizionist este fiecare Român — a avut întreagă însuflețirea.

Este nespus de dureros, că mulți nu vreau să vadă nici acum realitatea și să se împace cu porunca dreptății evidente, ci mai bine strică o adunare de folos național decât să admită că Biserica noastră este românească, națională și are dreptul elementar de-a prezida ea serbările credincioșilor ei. Pe toate. Fie ele și naționale, și oficiale.

Din parte-ne regretăm numai timpul pierdut în această harță păgubitoare. Fiindcă, la urmă, tot va trebui să ni-se recunoască dreptatea. Și e bine s'o știe toți: noi nu renunțăm la ea. Nu putem. Și, deacum, vom pretinde-o tot mai răspicat. Gestul demn și hotărât al Preasf. Alexandru al Maramureșului are aplausele tuturor fiilor Bisericii noastre. El este un început. Începutul biruinții!

Serbări aniversare în Lugoj. Sub patronajul P. S. Alexandru al Lugojului în 3 și 10 Maiu s'a comemorat împlinirea unui veac dela înfăptuirea Unirii în orașul de reședință al P. S. Sale. Ședința festivă din 3 Maiu c., după Sf. Liturghie din catedrală, a fost deosebit de impresionantă, prin nota ei specială, cu participarea activă a foștilor învățători confesionali din vechea asociație diecezană a dascălilor.

La această ședință, prezidată de p. prepozit și arhleren I. Boroș, fost președ. al Asociației Dascălești de odinioară, au vorbit p. Valer Sas din Șanovița și p. N. Lugojan din Izvin, — ambii foști învățători confesionali, — și p. prepozit Boroș, iar de încheierea p. episcop Nicolescu. A făcut impresie foarte plăcută salutul frățesc al d. Cărpinișan, dela vechea Asociație Dascălească eparhială ortodoxă.

În după amiaza aceleiași zile au serbat centenarul Unirii și școlile secundare din oraș, printr'un drăguț festival aranjat de p. C. Zaslofi. Punctul culminant al festivalului a fost conferința p. Dr. V. Birlea, profesor la școlile din localitate.

La 10 Maiu a fost ședința festivă a Căpituțului Catedral. Conferințiar de data asta a fost p. Dr. Nic. Brînzeu, canonic, care a reliefat importanța românească a unirii în Banatul tiranizat pe atunci de ortodoxia sârbească. — Fiecare ședință a fost inaugurată cu câte un „Hristos a înviat” cântat de corul catedral „Lyra” și cu câte o cântare mariană executată de ansamblul feminin al Agrului local, sfârșitul făcându-se cu imnul: Pe tine te laudăm,

Bucurii curate. De praznicul Rasaliilor se bucură toată suflarea creștinească. Bunii noștri credincioși din *Popoști* (filia parohiei Intregalde) s'au bucurat însă în chip deosebit, pentru că în prima zi a Pogoririi Sf. Spirit li-s'a binecuvântat biserița mândră ca o floare și curată ca un pahar. Actul sfânt l-a săvârșit

p. Ioan Moldovan, canonic mitropolit, care s'a aflat în mijlocul turmei p. E. Mureșan, încă de Sâmbătă. Și înafară de binecuvântarea sfântului lăcaș, a mai îndeplinit și opera apostolică a *ținerii de misiuni* în acea filie. Drept că și osteneala Sf. Sale a dat roade îmbelșugate: abia 13 suflete nu s'au putut apropia de Ss. Taine. — La ascultarea mărturisirilor a dat ajutor și p. Dulău din Necrilești învecinați.

Tot atunci s'au ținut misiuni populare în frunța parohie *Veștem*, păstorită de p. Romul Moldovan. Vestitor al cuvântului al a fost p. Dumitru Neda, prof. de teologie la Blaj Biserica mereu tixită de ascultătorii promitori de învățăturile mântuirii. S'au apropiat de Ss. Taine la 600 suflete. La mărturisire înafară de misionar și preotul local, au dat ajutor: p. I. Isaicu, prof. de religie în Sibiu, p. Oros din Bradu și p. Victor Pop-David din Porumbac. — Lucrarea Sf. Spirit în misiune și în inimi se poate spune că s'a făcut valabil. Preamărit să fie pentru toate „Vistierul Bunătăților”.

Drumul tineretului creștin

Cine are tineretul pe partea sa, are viitorul neamului și al țării. Acesta-i tălcul strădanilor ce se depun pentru a-l acapara. Așa în Italia fascistă, ca și în Rusia bolșevistă, și în Mexico, devenit teren de experiență a francmasoneriei, ca și în Germania nazistă. Ce fac la noi partidele politice pentru câștigarea tineretului, știm cu toții.

În fața acestei situații Biserica Domnului nu poate rămânea indiferentă. Ea este domnișorul depositara adevărului mântuirii, și are porunca dumnezeiescului său Intemeietor de a învăța lumea căile luminii celei nemăcinoase. De sine înțeles că tineretul în primul rând, acesta fiind răzmul zilei de mâine.

Biserica Romei, ori unde ar fi ea, și și achită de această datorință sfântă. Fără preget și fără teamă de oameni. Și înfruntând

□ □ Foia „Unirii” □ □

Eclipsele solare ca spectacole

Impresii generale — Umbra sburătoare — Năvala umbrei — Când cerul se pogoară

de Gavril Todica

În baza experiențelor, s'a accentuat de nenumărateori că „nici un spectacol nu e mai uimitor și mai impresionant decât eclipsa solară. Din toate tablourile naturii acesta este în adevăr cel mai extraordinar. E o transformare completă, o metamorfoză absolută a aspectului normal al universului” (vezi Anuarul astronomic Flammarion, pe 1906, p. 181).

Am remarcat în articolul precedent, că eclipsele solare totale fiind mai presus de filmele omenești, contemplarea lor merită cel puțin atâtea milioane, câte storc cinematografele din pungile spectatorilor.

Să discutăm mai de aproape unele detalii din rulara grandiosului film. Mă servesc în acest scop de numeroase observații, menționate în diferite reviste și anuare de specialitate, dar mai ales în studiul lui *Bigourdan*: *Les éclipses de Soleil*, publicat în Anuarul Biroului de Longitudinal din Paris, pe anul 1906, pag. A. I. — 161 și în „Bulletin de la Société Astronomique de France”.

Impresii generale. Cât timp discul lunar nu întunecă 8 zecimi din suprafața solară, scăderea luminii nu e extraordinară, cu toate că o simțeste toată lumea, ca în momentele

când cerul se înnoureză. Aspectul se adâncește, devine anormal, când se întunecă 9 zecimi. Atunci atmosfera și norii se colorază în toate nuanțele, oamenii apar cadaverici. „Zecimea neîntunecată scade și ea repede — scrie *Flammarion* în Buletinul amintit, 1905, pag. 439 — și secerea solară se subțiază foarte iute. Un vânt rece ne isbește în față și temperatura scade”.

„Evenimentul se precipită. Mulțimile massate în jurul nostru zumăesc ca albinele într'o coșniță imensă. Umbra se accentuează subit și se simte că lumina zilei e gata să se stingă. Atunci și numai atunci, mulțimile, cari dela începutul eclipsei își fixau ochii numai asupra noastră în loc să se uite la Soare, observă că astrul zilei aproape a dispărut. Mil de strigăte se răscolesc. Gemete și plânsete acoper vocile. O psalmodie funebră se înalță la cer ca o rugăciune de spaimă. O femeie cade nu departe de noi în brațele unei vecine cu gura deschisă, părând că și dă suflul. Numeroși copii plâng și țipă. E o groază generală, o uimire nemăsurată, la vederea minunii ce se desfășoară. Nu încapă îndolală, mulți din acești privitori incremenți au avut, în momentele acelea, viziunea că a sosit sfârșitul lumii”.

„Deodată, umbra Lunii ne sosește cu înțeleală vertiginoasă. Un formidabil nor purturiu-sombriu pare că ne cade în cap și răstoarnă cerul asupra noastră. Ultima rază de soare se stinge și colo sus, în locul Soarelui, lucește o coroană de argint, vizibilă prin strălucirea de nori luminași de o zăre ce pare că vine

din altă lume... Un lung moment de tăcere absolută. Apoi ah! și ah!, în cerle nesfârșite și exclamații de uimire... Venus strălucea pe golurile lăsate de nori. Protuberanțe roșii se arătau pe marginea stângă, orientală, a Soarelui. Discul lunar lunecând spre Est, le-a acoperit succesiv. În curs de 2 minute pe jumătate Soarelui a rămas absolut netă. De înaintea de a se termina totalitatea, în curs de vr'o 30 secunde, alte protuberanțe s'au ivit pe marginea occidentală a Soarelui, pe măsură ce scăpau de sub discul lunar”.

După ce a observat eclipsa din 30 August 1905, Marcel Moye scria:

„Eclipsa totală de Soare este un spectacol neuitat... Cea din 30 August de pe mijlocul fazei parțiale: micșorarea luminii, creșterea umbrelor, suflul melancolic al vântului, toate contribuiau la producerea unui doleu universal. Impresia s'a accentuat, cel puțin pentru mine, atingându-și maximum în clipele totalității, care mi-se părea nu ca o noapte amenințătoare, ci ca un crepuscul încheiat de dulce, ca un vâl cenușiu, tot așa de lugubru ca lințolul morții.

Umbrele sburătoare. Când secerea luminii noasă e foarte îngustă, adică segmentul neîntunecat al Soarelui e foarte subțire, cu câteva cuvinte, câteva secunde înainte de totalitate și câteva secunde după totalitate, apar pete de dungi luminoase și umbroase, în variații de tărețe, ca jocul reflexelor de lumină emanate de pe suprafața unei ape undulatoare.

Aceste umbre alergătoare (Shadow bands) uneori fac impresia că sunt curenți de aer

orice adversități. Cum face acum bunăoară, în Germania hitleristă. Drept dovadă de felul cum înțelege Biserica Domnului să-și orienteze tineretul atât de primejdul sufletește în feuda lui Rosenberg et Comp., servește și *pastorală colectivă a episcopatului german catolic*, cetită, în ciuda oricăror opreliști, a doua Duminică din Maiu c., în toate bisericile catolice ale Reichului. Reșinem din ea câteva pasagi, cu regretul de a nu putea fi redată în întregime din lipsă de spațiu.

[...] „Dacă vrei să fii tineri în toată puterea cuvântului — așa glăsuiește scrisoarea de îndrumare a episcopatului, — de o tinerețe veselă, sfântă și neplătoare, trebuie să urmați Stăpânului vieții și morții și să rămâneți credincioși oțtirea lui Hristos. El singur poate să zică: „Eu sunt calea, adevărul și viața“. Urmând lui Isus, veți putea zice și voi cu Isaia prorocul: „Mărirea mea și lauda mea este Domnul și s'au făcut mie spre mântuire“. Atunci veți putea striga cu același: „Scoateți apă cu veselle din izvoarele Mântuitorului“ (Is. 12, 2—3).

Astăzi vreau să închid aceste izvoare. O altă doctrină se vestește, cu scrisul și cu graiul: o doctrină care nu s'a născut din Dumnezeu ci din sânge. Dușmanii lui Hristos încearcă să întunece în ochii voștri figura Domnului, a Primitorului de pe Golgota. Ei înșiși nu mai sunt în stare să vadă lumina ce lucește în întunec; voi însă sunteți „filii ai luminii ce lucește în întunec“; voi însă sunteți „filii ai luminii și ai zilei“ (1 Tess. 5, 5)... Și pentru filii luminii și urmașii Apostolului nu sunt nici nou, nici aspre, ci pline de viață, cuvintele Răscumpărătorului: „Cine va voi să-și mântuiască sufletul său, pierde-l va pe el; iar cine-și va pierde sufletul său pentru mine, acesta îl va mântui“ (Lc. 9, 24)...

Hristos trăiește și azi între noi nu numai în Preasfântul Sacrament al altarului, ci și în calitate de Cap nevăzut al Bisericii, carea e corpul Său mistic. De aci vrăjmașia satanică împotriva bisericii și împotriva Capului ei

văzut, Papa, care-i Vicarul Domnului. Lozincă: „Biserică fără de legăturile dragostei și supunerii cu Roma“, nu înțește altceva decât separarea lumii credincioase de stânca duhovnicească din care izvoresc izvoarele Spiritului; de Hristos. Ceeace însă nu va fi, pentru că:

„Har Domnului, mulți tineri și tinere pot zice cu mândrie sfântă: „Ne-am păstrat, și ne vom păstra credința în Isus Hristos“. Și noi, vlădicii, vă zicem: „Da, bine faceți: fiți credincioși! Stringeți-vă în jurul altarului; aduceți, împreună cu preotul slujitor jertfă curată Stăpânului, chiar și în zile de lucru; recitați și rugăciunile de seara ale Bisericii; ascultați cuvântul adevărului vestit de pe amvoane; curățiți-vă sufletul în baia spovedaniei, carea e cel mai bun mijloc pentru a vă educa și a forma caracterele. Profitați de reculegeri sufletești și de exercițiile spirituale, căci acestea hărăzesc inimilor voastre zile de odihnă și de har sfinților. Luați în mâini cărți bune, de valoare, și periodice educative, gazete bisericesti și reviste catolice pentru tinerime. Cetiți Cartea Cărților: Sfânta Scriptură. În felul acesta veți fi filii luminii în mijlocul întunecului și veți da dovadă de lumina ce purtați în voi. Fidelitatea față de chemarea voastră, ascultarea de părinți, iubirea desinteresată a deaproapelui, promptitudinea la sacrificii pentru neam vor fi atunci o urmare firească a legăturii voastre cu Dumnezeu, cu Hristos, cu Biserica“.

Corul episcopesc german știe că noule aranjamente cu încadrarea tineretului în fel de fel de asociații naziste tind într'acolo ca noua generație să fie tot mai indiferentă într'ale religiunii. Ca să prevină creșterea răului, episcopatul a înaintat, încă în toamna trecută, un memoriu detaliat cancelarului. Măsurile de îndreptare însă nu s'au prea luat. Dar și abstrăgând dela aceasta, în situații ca cea dată, tineretul creștin nu poate avea decât o singură linie de credință: să părăsiască niște organizații în cari li e amenințată comoara credinței și a curățeniei inimii. Fie apoi ce va

fi. Totodată însă li-se reamintește vorba Mântuitorului: în lume scârbe veți avea; dar îndrăzniți, căci eu am biruit lumea! (Io. 16, 33). — Și cine se îndolește de biruința finală a fiilor și nepoșilor celor ce au ieșit biruitori din năpraznica furtună a Kulturkampfului?

P. Străjeru

Iarși salariile preoșilor. După frământări infinite, se părea că a ajuns și clerul la o fărâmdă de dreptate. S-au găsit cele 70 milioane trebuitoare pentru a nu se mai tăia măcar din salariul de miserie, nedrept și el, pe care slujitorii altarelor l-au avut acum câțiva ani. S'au și dat dispozițiuni în consecință, s'au întocmit la repezeală alte două rânduri de state de plată și se așteaptă, cu înțelegere răbdare, ordonanțarea. Se așteaptă mereu, de două luni și mai bine. Preoșii n-au primit nici un ban, nici pe luna Aprilie nici pe Mai. Nu-i supărare totuși. Răbdarea noastră este infinită. Intre timp, dând Cezarului ce e a Cezarului, am omagiat după cuviință pe făuritorii dreptății, în banchele și cuvântări entusiaste.

Dar plățile întârzie mereu. Și asta începe a da de bănuț. Citim acum în ziare o veste, care poate fi și de bucurie, dar și izvor de noui nedumeriri. Miercuri în 3 Iunie s'a ținut un consiliu de miniștri, despre lucrările cărui s'a dat reglementarul comunicat. În el aflăm, între altele, fraza aceasta: „Consiliul a mai hotărât deasemenea completarea salariilor clerului pe cale bugetară“. — Mărturisim că nu știm ce să facem: să jubilăm ori să ne întristăm? Noi știm chestiunea de mult isprăvită și așteptam, zi de zi, sosirea banilor. După două luni încheiate, nu se poate spune că suntem exagerat de nerăbdători. Acum vedem, că în 3 Iunie consiliul de miniștri discută din nou și aduce hotărâri destul de vagi. E motiv serios de îngrijorare.

Să fim totuși, din nou, optimiști. Să credem că n'a fost vorba de nimic nou, că tot ce s'a obținut rămâne firm și că i-s'a dat numai consacarea formalităților legale. Ceeace nu va fi motiv de nouă amânare pentru lichidarea salariilor; ci chiar dimpotrivă, însemnează un simplu

undulator. Alteori consistă din fâșii (bande) alternativ luminoase și întunecate, deplasându-se repede și paralele unele față de altele. Câteodată sunt colorate. Aspectul lor se schimbă considerabil dela un loc la altul chiar pe distanța de 1 km.

Intre multe observații de acest gen, cităm pe cea raportată de Arago, după abatele Savournin, care observase în Digne eclipsa totală din 8 Iulie 1842:

„S'au văzut aici umbre și pete luminoase alergând unele după altele, cum parcă fac umbrele produse de micii nori, cari trec succesiv în dreptul Soarelui. Aceste pete nu erau de aceeași culoare, ci unele erau roșii, altele galbene, albastre, albe. Copiii le urmăreau și cercau a le prinde cu mâna“. „Acest fenomen extraordinar a fost remarcat numai câteva secunde înainte de dispariția completă a Soarelui“.

Același fenomen a mai fost observat din Alais, unde eclipsa nu era deplin totală, de Hombres-Firmas, care se exprimă așa:

„Fâșii alternativ luminoase și umbroase, foarte alungite, paralele, îndreptate dela Vest spre Est, se desemnau pe teren, sau pe edificiile. Păreau că odălează și rulează. Erau cu atât mai lămurite, cu cât segmentul solar vizibil era mai îngust“.

Același fenomen s'a observat la eclipsa din 22 Dec. 1870 în Terranova (Italia), când Diamillo Müller l-a și desemnat. Firește că desemnul nu dă decât o idee palidă a reflexelor, lipsindu-le jocul fantastic de oscilații, mișcări, tremur și alergare.

La eclipsa din 28 Mai 1900, observată din Alger, 7—8 secunde după totalitate, umbrele erau ovale, neregulate, de vreo 20 cm lungi și 13 cm late, mișcându-se spre sud-est. Fenomenul devenia mai spălăcit după cum creștea segmentul vizibil al Soarelui, persistând câteva minute.

La Elche (Spania), în cursul aceleiași eclipse, Marcel Moye văzu două sisteme de fâșii suprapuse, mișcându-se opus, încât dădeau aparența unor șerpi împletiiți.

Năvala umbrei. Luna se interpune în dreptul Soarelui apropiindu-se dinspre vest (dreapta). Din partea aceasta se vede deci și năvala umbrei lunare pe pământ, în momentul totalității. O colină, sau un punct ridicat, într-o regiune deschisă, de unde să se vadă la orizont coastele unor dealuri, constituie o poziție excelentă pentru observarea acestui fenomen.

Umbra se proiectează și asupra aerului, asupra unor nori, mai mult sau mai puțin depărtați. Ea se mișcă pe suprafața pământului, cu lățeala de 650—700 metri pe secundă, oferind aparența unei vijeli, care năvălește extrem de repede. Acest spectacol, scrie Forbes, care observă în 1842 din Tarin, este cel mai înflorător din câte am văzut vreodată... Într'un moment mă simțeam ca amețit. Părea că marele edificiu, în care mă aflam, se îmburda într'o parte“.

La eclipsa din 1900, mulți din cei cari observau la Alger, au văzut umbra pe mare. Cei cari au văzut-o în aer o descriu ca pe o coloană neagră, ca o umbră vapoasă, ca un fum alergător.

Pentru Airy, care observa eclipsa din 1851 aproape de Goettenborg, umbra a fost vizibilă în curs de vr'o 6 secunde. După 10—12 secunde nu se mai vedea nici urmă. De asemenea, aceeași umbră s'a observat imediat după al treilea contact. Atunci se depărta repede spre răsărit (stânga).

Când cerul se coboară... La începutul totalității, schimbându-se iluminarea atmosferei, cerul pare că se coboară mai jos. Fenomenul e mai izbitor, când pe la zenit se află ceva nori. Ei par a se cobori foarte repede, pentru a se ridica după trecerea totalității. Descensiunea și ascensiunea aceasta este un fenomen caracteristic. Iată o observație relatată de Airy (1801—1892), care în intervalul eclipsei din 8 Iulie 1842 se afla la Superga, lângă Tarin:

„Obscuritatea creștea repede. O simplă candelă părea că dă lumină extraordinară. De-asupra capetelor noastre se afla un nor larg, fără nici o formă deosebită, fiind — pe cât mi-se părea — un cumulo-stratus. El luă aparența unui nimbus negru, mai negru decât funloginea. Aspectul l-a devenit teribil de amenințător și părea ca animat. Din toate aparențele oferite de eclipsă, nici una nu mi-a rămas așa de profund imprimată în minte, ca vederea acestui nor înfricoșat“. (După Anuarul Buroului de Longitudini, 1906, pag. A. 61).

Citiți și răspândiți „UNIREA“

exsequatur pe lucrările pregătitoare îndeplinite. Dacă acesta e tâlcul comunicatului oficial, ne vom bucura. — Așteptăm cu nerăbdare verificarea!

Răspunsul Sf. Părinte. Episcopatul catolic din România a trimis Sfântului Părinte dela Roma, din prilejul intrării Sale în anul 80-lea de viață, urări de fericite omagii filiale. La acestea a sosit acum, prin Nunțiatuța apostolică, din Cetatea Vaticanului, următorul răspuns.

Recunoscător pentru omagii și urări, Sfântul Părinte binecuvântează din inimă Excelența Voastră, Episcopatul de ambele rituri, pe toți credincioșii și întreaga Națiune. — Cardinalul **PACELLI**.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele numiri în clerul eparhial: pâr. *Aug. Soran*, dela Benesat la Certeze; pâr. *Gh. Strenc* dela Groși la Satu-nou-desus; pâr. *O. Lupan* dela Tur la Gherța-Mare, iar nouhirotonitul pâr. *Petru Pop* a fost numit admin. paroh. la Nănești.

Nou loc de pelerinaj. S'a hotărât de I. P. S. *Valeriu Traian Frențiu* al Orăzii, și așa rămâne: Biserica parohiei *Drăgești*, păstorită de Părinții Franciscani Uniți, o să fie loc de pelerinaj pe Dumineca întâia după 13 Iunie al fiecărui an. În 14 Iunie c. se va săvârși târnosirea acestui sfânt lăcaș de rugăciune, închinat sî. *Antoni* de Padua. Cercetarea noului loc de pelerinaj e împreună cu *indulgența plenară toties quoties*, începând cu ziua sfințirii ei prin arhierul eparhial și apoi în fiecare an, pentru totdeauna pe viitor, în Dumineca menționată. Grația aceasta a fost acordată de Preafer. Părinte *Pius XI* printr'un Decret al S. Poenitentiaria de data 9 Maiu 1936. — Facă Domnul să mai înregistrăm bucurii sfinte ca această!

Cuvinte regale. De investirea noilor episcopi ortodocși ai Argeșului, Clujului și Orăzii, întâmplată Marția trecută la Palatul Regal din Capitală, Maiestatea Sa a adresat cuvinte luminate celor trei împreună și fiecăruia în parte. Pâr. *Nicolae* al Clujului, între altele i-a legat de suflet și următoarele: »Intărirea sufletească a poporului, prin o constantă și neîncetată educare, iată chezașia de progres, iată ținta, pe care toți care ne iubim neamul trebuie s'o avem veșnic înaintea ochilor. Și în acest apostolat preoțimea are un rol de căpetenie. În desvoltarea metodică și rodnică a păturii țărănești, trebuie să ne biziim pe două elemente de frunte ale satelor: preotul și învățătorul. Dacă aceștia doi își fac pe deplin datoria, îndeplinindu-și fără șovăială menirea, vom putea să ridicăm în puțini ani nivelul păturei noastre rurale la o viață mai sănătoasă, atât trupească cât și sufletească». — Amin! Amin!

Acțiunea Catolică omagiază pe Sf. Părinte. Răspunzând unui apel lansat de »*Peregrinatio Romana ad Petri Sedem*», reprezentanțele acționiste alor nu mai puțin de 22 națiuni s'au prezentat în Cetatea Veșnică să prezinte omagii filiale Vicarului Domnului din prilejul intrării într'al 80-lea an al vieții sale. Alături de Franța, Statele Unite, Germania, Anglia, Spania, Jugoslavia, Olanda, Portugalia, Brazilia, Irlanda, Cehoslovacia, Polonia și alte țări, România și-a avut și ea reprezentantul său în persoana pâr. *A. Tăutu*, canonic la Oradea. Cu trimișii organizațiilor acționiste a venit la Roma, mânăta de acelaș dor, mulțime mare de pelerini al căror număr *Osservatore Romano* (31. VI. 36) îl evaluează la zece mii persoane.

Locale. Dumineca viitoare, a doua după Rusalii, va predica în catedrală pâr. *Dr. Gavrilă Pop*, prof. de religie.

Săptămâna copilului. S'a ținut și a trecut și aceasta. Dând loc la două constatări: natalitatea în România e foarte mare, dar și mortalitatea infantilă e îngrozitoare. După datele »*Institutului Central de Statistică*» de sub conducerea d. Dr. *Sabin Manuilă*, în 1935 s'au înregistrat 585.000 născuți-vii (511 000 la țară și 74 000 la oraș). Dar în acelaș timp au murit 112 000 copii sub un an (192 la mie) dintre cari 99.000 la țară (193 la mie) și 12 000 la oraș (170 la mie). În toată Europa, sub raportul mortalității infantile numai Malta ne întrece. Cauzele deceselor: debilitate congenitală, naștere prematură și consecințele nașterii.

Telefonul „Unirii“

A. București. Aveți perfectă dreptate. Hristos a voit o singură Biserică, cu o singură conducere și nu multe așezăminte. Acesta este un adevăr pe cât de evident pe atât de esențial pentru creștinism. Și orice abatere dela el se pedepsește amarnic. — O mică ilustrare pentru asta aflăm și în acel »strigăt și chemare» pe care un V. B. se simte îndemnat s'o facă »în sprijinul ortodoxiei», în »*Curentul*» din 26. V. 36. Vorbește de situația jalnică în care se găsec patriarhatele ortodoxe ale Răsăritului. »Trebuie să recunoaștem — scrie autorul — că ideea de naționalitate a sprijinit popoarele ortodoxe etnic și politicește, dar le-a despărțit profund sub aspect bisericesc, în dauna credinții, a unității și a vieții creștine». Grație despărțirilor și izolării, astăzi: »Patriarhatul Ierusalimului este în primejdie de a dispărea și paza Sf. Mormânt trece asupra bisericii papale sau a celei anglicane; iar statul grec nu-i poate ajuta... La fel e situația celui din Damasc (al vechei Antiochii) și celui al Alexandriei. Monastirile din Atos trăiesc zile mai grele decât cele din vremea Turcilor, iar patriarhatul din Constantinople, putem spune — cu durere — își trăiește ultimele zile. Și nimeni din ortodoxie nu le vine în ajutor». — Fără alt comentariu din partea noastră!

B. Cluj. Tăcerea e mai bună de multe ori și decât coliva. Asta a învățat-o și gălăgiosul bărbătel care moștește »*Renasterea*» ortodoxă din Cluj. Ceeace nu înseamnă de loc că s'ar fi făcut »cuminte». Se răcăie și acum, cât poate. Dar tace atunci când ar trebui să vorbească. Când i-se pune câte o întrebare, face pe mutu. Nu de mult se strămbase grozav la preoții uniți cari nu vreau să slujască împreună cu cei ortodocși. L-am întrebat: cei ortodocși au voie să facă astfel de amestecare, ori poate există și pentru ei ordine contrare? Așa am întrebat în 23 Mai. N-a răspuns. — Alta. Membru în consiliul de administrație al firmei »*Ghibu et Comp.* societate așezată pentru exploatarea fantaziei uniofobe și pentru dărîmarea Romei celei vechi», nu odată s'a răstit voinicește la Papa care e în slujba revizionismului ungureș. S'a întâmplat însă, că trei tablouri ungurești revizioniste au fost scoase din sala de expoziție a presei mondiale catolice ce se ține acum la Roma, adăugându-se în toate informațiile date publicității, că »procedul expozanților ungur... a produs indignare în cercurile Vaticanului». Tot în numărul nostru din 23 Mai am rugat pomenita firmă să se pronunțe asupra cazului. Până azi însă: tăcere deplină. — Alta, pentru viitor. Nu odată s'a burzului fercheșul domn pentru îndrăzneala noastră de a fi cerut dascăli uniți pentru copiii uniți și dascăli ortodocși pentru cei ortodocși. Într'asta vedea un fel de tradare de neam. Citim acum, că în adunarea eparhială ortodoxă a Aradului s'a discutat cu mult interes exact această chestiune și s'a cerut ca »în comunele ortodoxe să fie numiți învățători ortodocși». Suntem siguri, că nici asta nu se va auzi până la »*Renasterea*» clujană. Pentrucă suferă uneori precucernicii de o boală a tăcerii profunde, totale, care nu poate fi vindecată cu nimic. — Mare păcat!

P. Reghin. Cu părere de rău trebuie să mărturisim, că nu cunoaștem îndeajuns tainele »străjerismului» pentru a vă putea da lămuriri sigure în cauză. Știm însă că au existat discuțiuni destul de întemeiate privitor la unele practici și la anumite ceremonialuri utilizate de această organizație. Cam mirosos a păgânism cu al lor cult al focului, către care străjerii adresau un fel de rugăciune. Știm apoi, că textul acestei rugăciuni a fost modificat de acord cu autoritatea supremă a Bisericii ortodoxe. El a rămas acum așa: »*Către foc:* Atotputernice Dumnezeule, care ai zidit toată făptura și ai pus-o la îndemâna oamenilor; — fă ca focul și căldura să fie și să rămâie simbolul energiei și a tineretii noastre care ne încălzeste inimile, întru împlinirea virtuților străbune și să aprindă în sufletele noastre credința în Dumnezeu și dragostea de țară, de lege și de Rege. — *Corul:* Amin. — Acum putem începe șezătoarea cu nădejdea, că duhul strămoșilor noștri, scumpele lor tradiții și înțelepciunea lui Dumnezeu vor fi cu noi». — Nu-i mirare că, după o ascuțită analiză, Pâr. *Gh. Comana*, în »*Viitorul*» bisericesc din 15. V. 36, găsește aceste texte dacă nu eretice, apoi cel puțin neclare. Rugăm pe Dumnezeu ca focul să aprindă în sufletele noastre credința în Dumnezeu? Cam incurcat. Nu e mai norocoasă nici formula cu »duhul strămoșilor noștri, scumpele lor tradiții și înțelepciunea lui Dumnezeu», cari vor fi cu noi la șezătoare. Chiar dacă intențiunile autorilor sunt cele mai bune, ele trebuiau neapărat să-și găsească o stilizare mistică. Altfel li-se potrivește concluzia Pâr. *Comana:* »Cu astfel de formule evocatoare supărăm duhurile strătăm împotriva înțelepciunii lui Dumnezeu». — Ceeace

M. Beiuș. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

M. Cănaș. Am primit abonamentul pe 1934 și 1935. Adresa s'a schimbat.

Oficiul parohial *Cheniz*. Am primit abonamentul pe 1934, 1935.

Dr. B. Cluj. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

M. Feldioara. Am primit abonamentul pe 1935.

F. Igrăș. Am primit abonamentul pe 1936.

S. Iași. Confirmăm primirea abonamentului pe 1936.

N. Lăpuș. Primit 500 Lei. Achitat până la 30 VI 1935.

A. Pricaz. Am primit 400 Lei, abonament pe 1933 și 1934.

M. Rachitova. Am primit abonamentul pe 1934. Oficiul parohial *Supurul* de sus. Am primit 600 Lei, abonament pe 1933—1935.

Publicațiune de licitație

În ziua de 15 Iunie 1936 ora 11 a. m. curatoratul Parohiei Gr. Cat. din *Sfărașu*, (Prot. Buclumi) va ținea licitație minuendă cu oferte închise la sediul Oficiului parohial, pentru darea în întreprindere a *construirii din roșu a Bisericii*.

După deschiderea ofertelor se va proceda la o licitație orală.

Deodată cu depunerea ofertei se va depune și garanție de 5% din suma ofertei în numerar sau efecte garantate de Stat socotite la cursul zilei.

Devizul, planul și condițiunile de licitație se pot vedea în fiecare zi de lucru la Oficiul parohial.

Curator: **Nistor Teodor** Preot: **Patriciu Vlaicu**

Oficiul parohial român-uniat din *Cooș*

Publicație de licitație

În ziua de 14 Iunie 1936, ora 3 p. m. Curatoratul parohiei greco-catolice din *Cooș* va ținea licitație publică minuendă — în localul școlii primare — cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a *edificării din nou a Bisericii greco-catolice*.

Cauțiunea de 5% se va depune în numerar sau efecte garantate de stat în valoarea lor de curs; după valoarea Devizului de 284682 Lei. După deschiderea ofertelor se va publica rezultatul și dacă curatorul va afla cu cale, se va proceda imediat la o licitație orală minuendă.

Planul, devizul, condițiunile speciale și generale aprobate de Preav. Ord. din Blaj, se pot vedea în fiecare zi la oficiul parohial.

Cooș, la 12 Maiu 1936.

Gheorghe Buturcă **Pavel Moldovan**
curator primar paroh

Publicațiune

În ziua de 10 Iunie 1936 orele 11 se va ținea la reședința *legiunei de Jand. Târnava Mică*, în Blaj, licitație publică cu oferte închise pentru tratarea prin bună învoială a aprovizionării cu pâine necesară pe timpul dela 1 Iunie 1936 la 31 Martie 1937, pentru jandarmii în termen dela reședința legiunei.

Cantitatea de pâine necesară este de circa 4000 kg. Garanția este de 5% care se va depune odată cu oferta în recepșia de depuneri a administrației financiare.

Concurenții sunt rugați a lua parte la aceasta licitație predând oferta în trei exemplare cu unicatul timbrat legal.

Condițiunile de livrare, plată și caietul de sarcini, se pot vedea la reședința legiunei în orice zi de lucru.

Comandantul Legiunei Jand. Târnava-Mică.
Căpitan, Bercea Ovidiu